

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 9.05. 2017 r.

DSR-IV.0700.67.2017.AW

Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 30 marca 2017 r., znak: BPS/KPCPP-0330-134/17, w sprawie zajęcia stanowiska dotyczącego petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w celu przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobom pobierającym wcześniejsza emeryturę z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem (P9-02/17), uprzejmie informuję;

Petycja P9-02/17 przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.), w zakresie zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego w sytuacji, gdy opiekun osoby niepełnosprawnej ma ustalone prawo do emerytury o symbolu EWK przyznanej zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 17 ust 5 pkt 1 lit. a ustawy z o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno – rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Autor petycji proponuje zmianę brzmienia art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych, poprzez wyłączenie z kręgu osób, którym świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje osoby sprawującej opiekę, która „ma ustalone prawo do emerytury o symbolu EWK przyznanej zgodnie z Ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

Jednocześnie autor petycji proponuje, aby osoby sprawujące opiekę, które pobierają wcześniejszą emeryturę o symbolu EWK, otrzymywały świadczenie pielęgnacyjne w kwocie będącej różnicą pełnej kwoty świadczenia pielęgnacyjnego a pobieraną kwotą tzw. emerytury EWK.

Odnosząc się do zaproponowanych rozwiązań, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na ich wybiórczy charakter. Należy podkreślić, że na system świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy są nieaktywni zawodowo z uwagi na konieczność opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny składa się, poza świadczeniem pielęgnacyjnym, także specjalny zasiłek opiekuńczy przewidziany w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz zasiłek dla opiekuna przewidziany w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162, z późn. zm.), do przyznawania którego stosuje się przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2012 r., dotyczące świadczenia pielęgnacyjnego, które nie zostały objęte przedstawionymi przez projektodawców zmianami.

Konsekwencją tak fragmentarycznego uregulowania powyższego zagadnienia będzie dalsze pozostawanie grupy osób uprawnionych do własnych świadczeń emerytalno-rentowych, które w przypadku gdy ich świadczenie emerytalno – rentowe będzie niższe niż świadczenie opiekuńcze, nie będą mogły skorzystać z finansowo korzystniejszych – w niektórych przypadkach – świadczeń dla opiekunów osób niepełnosprawnych.

Oznacza to, że proponowane rozwiązanie nie obejmuje pełnego kręgu potencjalnych beneficjentów, jest fragmentaryczne i nie zapewnia systemowego rozwiązania kwestii uprawnienia osób pobierających emerytury i renty do świadczeń związanych z opieką nad osobami niepełnosprawnymi.

Przed wszystkim należy jednak podkreślić, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są obecnie analizy możliwych do wprowadzenia zmian w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz opiekunów osób niepełnosprawnych. W toku prowadzonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prac, analizowane są wszystkie postulaty i propozycje rozwiązań w tym również

zgłaszane przez środowiska skupiające osoby niepełnosprawne oraz opiekunów osób niepełnosprawnych w zakresie należącym do ministerstwa.

Postulaty środowiska osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w tym opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy mają ustalone prawo tzw. emerytur EWK, są przedmiotem przede wszystkim prac międzyresortowego Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, który został powołany przez Panią Premier Beatę Szydło zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 89 z dnia 29 sierpnia 2016 r.

W skład zespołu, obok przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, weszli również m.in. przedstawiciele resortów zdrowia, edukacji i finansów. Przewodniczącym Zespołu jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – Pan Krzysztof Michałekiewicz.

Do zadań Zespołu należy opracowanie:

1) analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;

2) kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169);

3) propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

Niemniej, wskazanie zakresu ewentualnych zmian i rozwiązań systemowych nie jest możliwe na tym etapie ww. prac.

Jednocześnie informuję, że w 2016 r. odbyły się trzy posiedzenia ww. Zespołu – 28 września, 26 października i 28 listopada.

Pierwsze posiedzenie Zespołu miało charakter inauguracyjny i organizacyjny, w jego trakcie przedstawiono listę postulatów zgłoszonych przez środowisko osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Na kolejnym posiedzeniu zaprezentowano informację o zrealizowanych bądź będących w realizacji postulatach z ww. listy. Omówione zostały zmiany w systemie oświaty związane z podziałem subwencji na edukację osób niepełnosprawnych oraz rozmawiano o prowadzonych pracach legislacyjnych związanych z zapewnieniem opiekunom osób

niepełnosprawnych (dzieci oraz dorosłych) zasiłku dla osoby bezrobotnej w razie śmierci podopiecznego lub utraty przez podopiecznego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, a także o realizacji postulatu dotyczącego umożliwienia pobierania świadczenia pielęgnacyjnego przez każdego z opiekunów, w sytuacji gdy w rodzinie jest więcej niż jedna osoba niepełnosprawna.

Tematem trzeciego posiedzenia były kwestie dotyczące kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych oraz rehabilitacji zawodowej. Zaprezentowane zostały zagadnienia związane z edukacją uczniów niepełnosprawnych oraz dostępem do szkolnictwa wyższego studentów niepełnosprawnych. Przedstawiona została również informacja o możliwościach wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Ponadto, z uwagi na toczące się równoległe prace nad ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a następnie programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” temat ten był również podejmowany na posiedzeniach Zespołu. Propozycje środowiska zgłaszane podczas spotkań Zespołu były brane pod uwagę przy tworzeniu rozwiązań zawartych w ww. dokumentach.

W programie zawarto działania, które bezpośrednio realizują postulaty zgłaszane przez przedstawicieli środowiska osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, m. in. dotyczące rozwoju sieci środowiskowych domów samopomocy oraz wsparcia dla członków rodziny w opiece nad osobą niepełnosprawną poprzez możliwość uzyskania pomocy w formie tzw. opieki wytchnieniowej.

W 2017 r. odbyły się dwa posiedzenia Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin – 18 stycznia i 30 marca.

Na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2017 r. przedstawiono informację dotyczącą badań Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Zaprezentowano także informacje dotyczące zmian w systemie opieki zdrowotnej w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860), dotyczące prewencji niepełnosprawności poprzez polepszenie opieki nad ciążą powikłaną i ciążą patologiczną.

Natomiast na posiedzeniu Zespołu w dniu 30 marca 2017 r. poruszono problematykę wczesnej rehabilitacji dzieci, funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, aktywizacji zawodowej opiekunów osób niepełnosprawnych oraz spółdzielczości socjalnej.

Ponadto, przedstawiam poniżej plan dalszych prac ww. Zespołu w 2017 r.:

VI posiedzenie – maj 2017 r.

- Opieka wytchnieniowa
- Rozwój sieci ŚDS
- Mieszkalnictwo chronione i wspomagane
- „Pomoc w domu” – w ramach prac społecznie użytecznych

VII posiedzenie – wrzesień 2017 r.

- Prawo do korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy
- Zasiłek opiekuńczy w przypadku choroby dziecka do 18. roku życia

VIII posiedzenie – październik 2017 r.

- Warsztaty terapii zajęciowej

IX posiedzenie – grudzień 2017 r.

- Podsumowanie realizacji Programu „Za życiem”
- Zmiany w obszarze niepełnosprawności planowane na 2018 r.

Obok powyższych prac, wprowadzono już szereg, wskazanych poniżej rozwiązań, mających na celu zwiększenie wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowało projekt nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wprowadzającej możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub świadczenia przedemerytalnego przez byłych opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna z powodu śmierci osoby niepełnosprawnej nad którą opieka była sprawowana.

Wprowadzająca powyższe ustawa z dnia 6 października 2016 r. *o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o świadczeniach przedemerytalnych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1940), weszła w życie 1 stycznia 2017 r.

Ponadto, istotnym działaniem zwiększającym wsparcie materialne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest znaczne podwyższenie następujących świadczeń:

- świadczenie pielęgnacyjne - od 1 stycznia 2017 r., w wyniku zastosowania po raz pierwszy waloryzacji świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik wzrostu płacy minimalnej, jego wysokość wzrosła o 106 zł do kwoty 1406 zł,

- minimalna emerytura - od 1 marca 2017 r. waloryzacja emerytur i rent, spowodowała wzrost najniższej emerytury o 117,44 zł, co oznacza, że minimalna emerytura wynosi 1000 zł,

- renta socjalna - od 1 marca 2017 r. wzrosła także renta socjalna o 98,65 zł, do 840 zł.

Ponadto, z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 maja 2016 r. *o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (Dz. U. z 2016 r. poz. 972), która realizuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2014 r. sygn. akt SK 7/11.

Dzięki zmianom wprowadzonym ww. ustawą, w rodzinach, w których wychowywana jest więcej niż jedna osoba niepełnosprawna, więcej niż jeden opiekun będzie mógł pobierać świadczenie opiekuńcze z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną. W szczególności, jeśli w jednej rodzinie jest np. dwoje dzieci niepełnosprawnych, każdy z rodziców będzie mógł otrzymywać świadczenie pielęgnacyjne z tytułu zakończenia aktywności zawodowej spowodowanego koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

MINISTER

z. p.
Bartosz Marczyk
PODSEKRETARZ STANU